

С а д р ж а ј:

Миодраг Ђукић – [Кисеоник](#) - трагокомедија у два чина и шест слика

Разговор за поговор се води у Позоришном музеју.

Са старог радија који се води као основно средство Позоришног музеја, одзвања соноран глас спикера на спикерском гласу: “А сада драги и мили наши слушаоци, најдражи Београђани, предлажем да уместо оног старог, грађанског, преживелог и дубоко искомпромитованог ”Добро јутро”, почнемо нови дан старим хитом!

“Пије чича бозу,
ал’ неће да плати...
Чокалија, бокалија,
'оће да га млати...”

АУТОР: Ху... Око нас нема ни молекулче кисеоника.

ПОГОВАРАЧ: Спонтаног ли шлагворта?! Ваша драма је управо сторија о писцу коме недостаје кисеоник. “Ја! Младен Секуловић, који не може, који неће, који не пристаје на живот без ваздуха!”

АУТОР: Стоп! Ту престаните са асоцијацијама! Лику из моје трагикомедије оперишу мозак на психијатријској клиници, како би прихватио да удише оно што сви удишу.

ПОГОВАРАЧ: У колоплету драстичне приче о кисеонику “у два чина и шест слика”, савршено сте избегли замке памфлета и исказа *in medias res*. Саткали сте раскошну барокну гротеску, утемељену у конкретним координатама нашег миљеа и менталитета, ткали сте фабулу о ванвременом темату и мотивату, бацили сте изврнуту рукавицу у лице изврнутом систему вредности, калеидоскопирали сте деструкцију и деградацију

живота...

АУТОР: Драматургија се осавремењује али се не оплемењује. Она напредује ко неурохирургија. Мозак више нема шта да мисли о себи.

ПОГОВАРАЧ: Молим, без аутосаркастичности! Кисеоник као параболу о тоталитаризму, лоцирали сте у микрокосмос дорћолског дворишта, а с ону страну дворишног егзистира особено организовани амбијент луднице или како рече Шеварлић “простора што се реално и симболично прожима са простором психијатријске клинике, централе што уз помоћ сурових болничара и скалпела брине о народном здрављу и срећи.” Одговор вам је неодговоран ко поговор. Скалпел није будак, а људски мозак није алеја за сађење парадајза... [>>> види поговор](#)

Мирјана Бобић Мојсиловић – [Имитација живота](#) - комична мелодрама

Разговор за поговор се води у Бобићкином атељеу – галерији. Обзиром да у простору атељеа нема аутопортрета Аутора као драмског писца, разговором који следи сенчићемо кроки Мирјане Бобић Мојсиловић као драматичара. Музичка кулиса дијалога, “Слике са изложбе” Мусоргског осваја галерију заједно са миомирисом “Дон” кафе. Док тече дијалог, наравно, тече и живот, па аутор трчи од штафелаја до рачунара и натраг, у ритму старе српске максиме: “Нула диес сине линеа” или ти “Ниједан дан без црте, односно ретка”.

(...)

ПОГОВАРАЧ: Дона Мирјана! (Пауза) Примадона Миро! (Пауза) Бела дона Бобић – Мојсиловић!

АУТОР: (Задихана) Изволите, господине! (Пауза) Прекипеће “Дон”, пуне ми руке посла.(Закувава)

ПОГОВАРАЧ: Писца поговора Вашој драми, на пролегомени разговора занима којом

руком сте писали Имитацију живота?

АУТОР: Само она зна.

ПОГОВАРАЧ: Ко? Имитација живота?!

АУТОР: Не. Тастатура.

ПОГОВАРАЧ: Аха... (Љуби руке аутору. И леву и десну)

АУТОР: Није тешко бити фин. Него, реците ми како Вам се допада моја драма.

ПОГОВАРАЧ: Не питате ме да ли ми се допада, него “како Вам се допада”?!

АУТОР: Лапсус лудус.

ПОГОВАРАЧ: Допада ми се.

АУТОР: Ко? Имитација живота.

ПОГОВАРАЧ: Да. Ваша комична мелодрама.

АУТОР: “Комична мелодрама” је поднаслов. Како вам се допада наслов.

ПОГОВАРАЧ :Наслов је атрактиван.

АУТОР: А садржина? (Пауза) Гукните, горим од нестрпљења!

ПОГОВАРАЧ: Стрпите се. Ја сам још под утиском Ваше Имитације.

АУТОР: Чије имитације?! Ја не имитирам. Ја сам жена свог живота

ПОГОВАРАЧ: Госпођо драга! Сасвим је разумљиво да сте мајчински осетљиви на свој рукопис, ко на своје чедо. (Док Аутор трчи од штафелаја до тастатуре и назад) Канда сте фасовали фрку од критичара

АУТОР: (Иронично) Фасовала сам крку од фркичара... [>>> види поговор](#)

Снежана Кутрички – [Смедеревско благо](#)

Разговор за поговор се догађа у сенци Смедеревске тврђаве, током бербе грозђа. Током дијалога, дијалогисти седе на камењу боје меда.

ПОГОВАРАЧ: (Пење се на камен. Кроз тишину, после накашљавања)

Слово о Проклетој Јерини!

(Наставља експресивније)

Преливали је рујем у манастиру

Ни Богородица није лепша у лику

Велможе јој здравили у пиру

Док се са Себрима, спајала у буквику.

АУТОР: Молим Вас, нисмо на Смедеревској песничкој јесени! Понајмање на вечери еротске поезије?!

ПОГОВАРАЧ: Опростите ми. Ваша драма инспирише и лирику и епику и етику... И еротику.

АУТОР: Само Вас молим за дужни пијетет према лику кога фаворизујем: Ирини Кантакузина Бранковић, византијској принцези, жени Ђурђа Бранковића, српској деспотици у народу познатој као Проклета Јерина, која је столувала у Смедереву у најбољим годинама.

ПОГОВАРАЧ: Не берите бригу, поштована списатељице. Ваш драмски предложак доживљавам као корпу са лековитим биљем коју током својих појава лик Проклете Јерине носи у десници.

АУТОР: (Изговара као бајалицу) Тамјаника, ловор, анис, бршљан, лавандула, жалфија, тимијан, па ружина латица, камилица, корен омана, нана, мајчина душица, па босиљак и пелин, шафран, цимети, мускатни орашчић, еукалиптус, ђумбир, враниловка... Ирина Кантакузина Бранковић је прва српска биљоберка...

ПОГОВАРАЧ: Уосталом и ликови Томе и Милене су из рода грофа Ђорђа Бранковића, сремских Бранковића, тј. последњих Бранковића.

АУТОР: Моја драма недри моје уверење да се историјске личности на сцени негују театралијама, да су такве личности достојне театра у театру, моји ликови су су великодостојници надреалног и театралног.

ПОГОВАРАЧ: Кредо достојан дивљења.

АУТОР: У мом театру у театру, лик редитеља каже својој глумици: "Ви, ето, хоћете да будете глумица, врхунска глумица, а не можете да будете истовремено и глумица и ви.

ПОГОВАРАЧ: У Вашој драми, као у бакиним бакалницама, све је на свом месту.

АУТОР: Мислите у дућанима Јерининог Цариграда и Солуна? ... [>>> види поговор](#)

Добрило Ненадић, Гојко Шантић – [Магла](#) - драма у два чина

ПОГОВАРАЧ: Господо Аутори, с' ким причам? Са гос'ин Добрилом или са гос'ин Гојком?

АУТОРИ: Потпуно је свеједно.

ПОГОВАРАЧ: Ако ме сећање не вара, последњи тандем наших драматичара били су, покој им души, Ђорђе Лебовић и Александар Обреновић у Небеском одреду.

АУТОРИ: Драмске партитуре се успешно пишу у дуету, као што се клавир бравурозно свира и прелудира у шетири руке.

ПОГОВАРАЧ: Немам речи, Магла је сценски прелудијум за памћење. Уосталом, компоновали су га романописац за анале: Доротеј, Киша, Врева, Поплава, Статист, Дивље звезде, Роман о Обилићу, Поларна светлост, драмски писац: Обилић и првак Југословенског драмског позоришта – бард српског глумишта: Отело, Бура, Веселе жене виндзорске, Кориолан, Зли дуси, Сид, Хеда Габлер, Горски вијенац, Раде Томов, Луча Микрокозма, Сеобе, Колубарска битка, Ваљевска болница, Карађорђе и есејиста “Књижевних новина”, “Књижевне речи”, “Лидуса”, “Драме”...

АУТОРИ: Наш поговарач се баш едуковао за “Разговор за поговор”.

ПОГОВАРАЧ: (Укрућен ставу мирно) Стараћу се, господо.

АУТОРИ: (Иронично) Бравос! Канда сте усвојили и терминологију наших ликова.

ПОГОВАРАЧ: Магла је драма документарне фактуре, са епским праменовима брехтовског театра. Ваша Магла није лондонска, нити Карпентерова. Нити је измаглица, ни тма ни тмуша није. Она је магла наше прошлости, маглуштина “србика”, прозирна и непрозирна, долињска и котлинска.

АУТОРИ: Поговарачи, есејисти и естетe, ви сте ко четници: “Ви и кад тонете, вама перископи вире”.

ПОГОВАРАЧ: Саркастичан шлагворт за реплику типа: Ако је Свети Георгије убива аждаху – “драматизација ненаписаног романа” Душана Ковачевића, Магла је настала из ненаписаног романа Добрила Ненадића.

АУТОРИ: Обзиром да је српска историја врви од драматичне недостатности народног јединства, у драми владају јединства. Места, времена и радње. Магла се догађа у Ивањици, у хотелу који је привремено реквириран за потребе Југословенске војске у отаџбини... [>>> види поговор](#)

Велимир Лукић – [И смрт долази на Лемно](#) - драма у три слике

У свом комаду *И смрт долази на Лемно*, полазећи од ситуације коју је третирао и Софокле у *Филоктету*, Велимир Лукић је написао сасма особено, по духу савремено драмско дело које пре свега еманира Лукићев скептичан став према историји. У драми је нештедимице изнедрена наша неспособност да рационално проникнемо у смисао недаћа и патњи које нас сустижу и престижу.

Свој драмски предложак, Лукић је конструисао по обрасцу који влада европским театром од двадесетих година двадесетог века. По том обрасцу творена је драма изузетне експресивне актуелности, никле из познате античке митске ситуације. Тиме је аутор филигрански, минуциозно пренео читаочев поглед с оног што је митско, историјско, па могуће и политичко, на оно што влада у поетскијем и спиритуалнијем животу. Док код Софокла истина и поштење, постојаност и душевност, односе победу на ширем, објективном плану него што је то подручје изолованог људског срца, у Лукићевом комаду неопозиво тријумфује један светски поредак заснован на лажи, лудилу убијања, деградацији свеколике хумане сфере. Код Лукића, Филоктет је у почетку још увек човечни побуњеник; на крају он је само прозирна сенка кроз коју се мутно назиру слике утрнутих ратних згаришта, шлемови из којих нише трава заборава, “кише које спирају наносе читавих цивилизација, фаланге равнодушних звезда.” ... [>>> види поговор](#)

Миладин Шеварлић – [Карађорђе](#)

Прича се прича и опричава у Радовањском лугу, на месту егзекуције кума којој је кум кумовао. Да није реч о Карађорђу, дијалог се могао водити и на Фрушкој гори, а да ништа не би изгубио на актуелности. Разговарачи (Аутор и Поговарач) променадишу (шетају) своје мисли од храста до храста, од букве до букве. Стабла столетног дрвећа повијају се и шкрипе ко заштићени сведоци. Гране цвиле спонтано суфлирајући шлагворте актерима поговора. На пању чији годови сежу у хиљаду осамсто и неку, седи Буца Мирковић и љуштећи шприцер од белог жупског, “ем ’ладан ем га има много”, казује: “У Шеварлићевим драмским текстовима кључају некадашње, али не-раздвојно савремене страсти, дилеме, противречја; оживљавају уломци укорењене цивилизације, девалвиране историје; израњају топоси и митоси из нетом осупнуте повести. Технички, језички и стилски перфекционист, драматуршки супериорно артикулисан, комуникативан, асоцијативан, не ретко заједљив, са сатиричком оштрином и негованом историјском дистанцом, Шеварлић својим делима захвата “пловну дубину бића”, али и драматичну, узбудљиву социјалну базу, “јунака без јунаштва”, што на савременој тематици служи као трагедија, а на историчким плановима као фарса.”

ПОГОВАРАЧ: И стожер теорије савремене српске драме, др Рашко Јовановић, пословичном беспримерном лакоћом свог теоретског одраза и мета израза, рећи ће да сте драму о вођи Првог устанка градили “контрастирајући ликове двојице протагониста Карађорђа и Кнеза Милоша, двеју личности које се уздижу до сасвим одређених метафора новије српске историје”.

АУТОР: Господин др Рашко је у мојој драми филигрански осетио два приступа “устанничкој борби и политици уопште, који Србију прате и до наших дана, који су мање или више непрестано присутни и у нашој егзистенцији”.

ПОГОВАРАЧ: Ваша драма је колико историјска толико и савремена. Ткана и саткана на акционом супротстављању Карађорђа и Милоша као двојице протагониста, драма не почива

само на апострофираном сукобу него доноси мозаик историјских збивања у Србији почетком XIX века која је у сплету интереса великих сила: Аустрије, Русије и Турске, а у затону и заклону интереса Француске, Енглеске, Немачке...

АУТОР: Српску судбину и њене протагонисте третирао сам у оквиру и обиљу историјских дешавања Карађорђевог епохе... [>>> види поговор](#)

Милан Миња Обрадовић - [Поговор](#)

-- о о О о о --

Едиција Савремена српска драма КЊИГА 20

Издавачи: УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ, 11000 Београд, Господар
Јевремова 19 ; ПОЗОРИШТЕ “МОДЕРНА ГАРАЖА”, Мајке Јевросиме 30 и Културно
просветна заједница Београда, Змај Јовина 4

www.drama.org.rs

udraps@gmail.com

За издаваче: Миодраг Ђукић, Братислав Петковић и Живорад Ајдачић

Одговорни уредник, Миодраг Ђукић

Главни уредник, Момчило Ковачевић

Извршни уредник, Биљана Остојић

Редакција: Миладин Шеварлић, Драган Томић, Владимир Ђурић Ђура, Снежана Кутрички, др Едуард Дајч

Коректура - Редакција

Ликовно и техничко решење, Ново Чогурић

Технички уредник, Небојша Кузмановић